

Datum
2023-08-22
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
FSN-2022-3639

Yttrande

Till
Stadsrevisionen Malmö

Granskning av effekter av avtalet om ansvarsfördelning och utveckling avseende hälso- och sjukvården i Malmö stad SR-2022-81

Funktionsstödsnämnden lämnar följande yttrande:

Sammanfattning

I detta uppföljande yttrande redovisar funktionsstödsnämnden vidtagna åtgärder och effekter under 2022–2023. Funktionsstödsnämnden yttrar sig avseende de punkter där revisionen bedömt att ändamålsenligheten tydligt kan förbättras.

Yttrande

Inledning

Funktionsstödsnämnden yttrade sig i november 2022 utifrån revisionsrapport om uppföljningen av avtalet om ansvarsfördelning och utveckling avseende hälso- och sjukvården i Malmö stad. I detta uppföljande yttrande redovisar funktionsstödsnämnden vidtagna åtgärder under 2022–2023 och vilken effekt de har haft. Nämnden yttrar sig avseende de punkter där revisionen bedömt att ändamålsenligheten tydligt kan förbättras.

Nämndens verksamheter började under 2022 testa SKR:s Analysverktyg för patientsäkerhet, ett verktyg som används på övergripande förvaltningsnivå utifrån ett antal definierade fokusområden. Det genererar en nulägesanalys som ligger till grund för prioriteringar och åtgärder för ökad patientsäkerhet, vilka genomförs på olika nivåer i verksamheterna. Efter en gemensam nulägesanalys tog respektive verksamhetsavdelning ansvar för det vidare arbetet med prioriteringar och handlingsplaner. Ursprungligen fanns en ambition att skapa en förvaltningsövergripande handlingsplan för patientsäkerhet. Under arbetets gång har en ändrad riktning tagits där ansvaret lagts på respektive verksamhet. Därför har en övergripande plan inte tagits fram.

En ny organisering av kvalitetsenheten i funktionsstödsförvaltningen gäller sedan september 2022. Enheten har ett särskilt uppdrag att göra analyser och ge stöd i analys till verksamheter. Syftet är att möjliggöra mer kvalitativa analyser som leder till åtgärder som ger bättre effekt och större värde för nämndens målgrupper. Ett viktigt område är ökad patientsäkerhet. Under hösten 2022 och våren 2023 togs koncept för olika typer av granskningar fram.

Ett viktigt inslag är tväranalyser, till exempel att såväl data kring kvalitetsfaktorer som arbetsmiljöfaktorer används vid analys. I september 2023 startar pilot-granskningar i ett antal verksamheter.

En ny process för kvalitetsavvikelser implementerades i Malmö stads socialförvaltningar den 2 januari 2023. Syftet är att förbättra arbetssätten kring kvalitetsavvikelser, underlätta orsaksanalys och därmed kunna ta fram mer verkningsfulla förbättringar på systemnivå. Förvaltningen har byggt en organisation för system- och användarstöd liksom för utveckling/förbättring avseende processen. Det är ännu för tidigt att bedöma vilken effekt den nya processen har haft för vårdkvalitet och patientsäkerhet i förvaltningen.

Funktionsstödsnämndens verksamheter var under 2022–2023 representerade i ett gemensamt utvecklingsarbete med regionföreträdare kring hantering och systemanalys avseende externa avvikelser Region Skåne – Malmö stad. Arbetsgruppen tog under våren 2023 fram en struktur för sammanställning av avvikelser och dialog i gemensamma forum. Arbetet slutrapporterades därefter till styrgrupp för Nära vård för vidarebefordran till befintliga samverkansforum psykisk hälsa vuxna, psykisk hälsa barn samt nätverket för samverkan vid utskrivning.

4.1.1. Läkarmedverkan i kommunal hälso- och sjukvård

Inte ändamålsenligt, bristerna beror på variationer mellan olika vårdcentraler och åtgärder måste vidtas, enligt rapporten.

Åtagandet ligger främst hos regionen. Funktionsstödsnämnden anser att regionen kan behöva ökad kunskap om nämndens målgrupper. Nämndens verksamheter fortsätter samverka, informera och stödja genom att till exempel tillgodose att delaktig personal som känner patienterna väl medföljer vid läkarbesök.

Utvecklingsarbetet med kontaktvårdcentraler till nämndens verksamheter har gått långsammare än tänkt, bland annat på grund av att nämnden under en längre period har saknat funktionen HS-koordinator eftersom rekrytering av vakant befattning har varit svår. Under hösten 2023 tillträder en HS-koordinator i nämndens hälso- och sjukvårdsverksamhet, vilket bedöms kunna underlätta arbetet framåt.

Läkarmedverkan sker också genom Mobilt Vårdteam (MVT). Detta samarbete har fortsatt att utvecklas och fler patienter har anslutits. Samarbetet fungerar väl. I januari 2023 gjordes en utvärdering av den utveckling av samarbetet som skedde under andra halvan av 2022. Två framgångsfaktorer har identifierats: Berörda chefer i kommun respektive region har ett tätare samarbete idag. Regionens läkare och kommunens sjuksköterska arbetar också idag mer konkret tillsammans som ett team.

4.1.3 Rehabilitering och habilitering

Enligt rapporten är efterlevnaden inte tillfredsställande avseende rehabiliteringsavtalet medan efterlevnaden av habiliteringsavtalet i huvudsak är ändamålsenlig.

Utifrån den genomlysning av nämndens rehabiliterande verksamhet som gjordes våren 2022, genomförs under 2023 bland annat insatser för att förtydliga olika uppdrag och utveckla

teamsamverkan internt, samt en samorganisering av de habiliterande och rehabiliterande uppdragen i nämndens hälso- och sjukvårdsenhet. Samorganiseringen bedöms ge ökad tydlighet i uppdragen och en mer jämlik kommunal habilitering och rehabilitering för Malmöborna, med mer proaktiva och hälsofrämjande insatser, men även organisatoriska och professionella fördelar. Till exempel underlättas professionell kompetensutveckling och förutsättningarna för kollegialt stöd ökar, vilket i sin tur gynnar patienterna. Den sista organisatoriska förändringen i denna process skedde i juli 2023.

Även sjuksköterskor ska ha ett rehabiliterande arbetssätt. Sedan organisationsförändringen 2017 har nämndens hälso- och sjukvårdsverksamhet haft kompetensförsörjningsproblem. Sedan 2019 har verksamheten successivt kunnat minska andelen externa bemanningssjuksköterskor. Under 2023 har andelen bemanningssjuksköterskor minskat ytterligare, tack vare ett aktivt och lyckat rekryteringsarbete samt att en intern bemanningspool har skapats. Ambitionen är att från hösten 2023 inte använda extern bemanning. I nuläget tyder allt på att detta ska kunna infrias.

4.1.4. Åtagande kring personer med psykisk funktionsnedsättning

Inte tillfredsställande efterlevnad och åtgärder behöver vidtas, enligt rapporten.

Psykiatrisamverkan fungerar enligt revisionen sämst för de personer som har insatser enligt socialtjänstlagen (verksamhet socialpsykiatri). Nämndens verksamheter ser även problem i samverkan gällande personer med psykiatrisk problematik som bor i LSS-boende. Framför allt brister tillgängligheten till läkare i regionens öppenvårdspsykiatri för dessa patienter. Detta framkommer i rapporterade kvalitetsavvikelser från nämndens verksamheter. Medicinskt ansvariga sjuksköterskor har varit delaktiga i att utveckla och förbättra samverkan med öppenvårdspsykiatrin, framför allt genom att beskriva vilka konsekvenser bristande tillgänglighet leder till för såväl patienter som personal i nämndens verksamheter. Regionen har vidtagit vissa åtgärder och uppföljning kommer att göras under hösten 2023.

Brister i samverkan vid utskrivning syns i rapporterade kvalitetsavvikelser från nämndens verksamheter. Verksamheterna intensifierade under hösten 2022 arbetet med att etablera och fördjupa samverkan med regionen samt att sprida goda exempel. Inom nämndens verksamheter för socialpsykiatri har idag både SoL- och LSS-boenden ett etablerat samarbete med verksamhetscheferna för område psykos i regionen. Ett fokus för samarbetet har varit att upprätta samordnade individuella planer (SIP) för gemensamma patienter och idag har en stor del av berörda patienter en SIP. Samarbetet har även lett till förbättringar av samverkan kring in- och utskrivningar från heldygnsvården inom regionens psykiatri. Psykiatrin i regionen använder Mina planer SVU/SIP. Mina planer uppfattas fungera sämre när det gäller hälso- och sjukvården till barn, detta gäller hela Skåne och denna fråga arbetar regionen med. LSS-boendena har även arbetat aktivt med att uppmuntra brukare att göra hälsokontroll på vårdcentral och samarbetet med vårdcentralerna fungerar i stort sett bra.

Under våren 2023 har samverkansmötena med den regionala psykiatrin utvidgats på så sätt att även första linjens chefer i nämndens hälso- och sjukvårdsverksamhet medverkar, vilket lett till ökad helhetssyn i dialogen.

Nämndens socialpsykiatri samarbetar enligt FACT-modellen i fyra integrerade team med öppenvårdspsykiatri inriktning psykos och dialog pågår med vuxenpsykiatrin kring uppstart av

ett team där, om möjligt under hösten 2023.

4.1.5 Egenvård

Inte tillfredsställande och kunskapen behöver förbättras inom främst regionen, enligt rapporten.

Situationen bedöms som relativt oförändrad. Uppfattningen är att det behövs ökad kunskap om egenvård inom regionen. Nämndens verksamheter kan fortsätta samverka, informera, efterfråga korrekta egenvårdsbedömningar och stödja genom att till exempel sprida goda exempel. En intern informationsinsats har genomförts i nämndens hälso- och sjukvårdsenhet, i syfte att förtydliga olika ansvar kring egenvård. Fördjupad dialog har även skett mellan verksamhetschefer HSL och medicinskt ansvariga, vilket har lett till en ökad förståelse för de olika aspekterna av egenvård.

4.3 Bidrar Region Skåne och Malmö stad till en ändamålsenlig samverkan?

I rapporten konstateras att kommunen bedömer att samverkan med regionen i mycket stor utsträckning bedöms vara tillfredsställande. Enligt rapporten behöver större brister i avtalsefterlevnaden åtgärdas.

Många av åtagandena ligger enligt rapporten främst hos regionen. Överenskommelser och avtal behöver ha en större plats i de gemensamma dialogerna. Under 2022 inleddes en diskussion kring en eventuell översyn av strukturen för befintliga samverkansforum mellan Malmö stad och Region Skåne. En översyn kan leda till gemensamma förbättringar. Diskussionen har nu övergått i ett konkret arbete som har genererat ett förslag till förändring av samverkansstrukturen. Förändringen förväntas leda till ökad transparens och en tydligare uppdragsstyrning för respektive forum.

4.5. Är effekterna som kan påvisas för brukarna och för verksamheten ändamålsenliga

Enligt rapporten är effekterna för brukare inte helt ändamålsenliga och individanpassning och personcentrerat arbetssätt behöver utvecklas i både kommunen och regionen.

Ett personcentrerat arbetssätt ökar förutsättningarna för en god och säker vård. Individanpassning och personcentrering ska därför vara en självklar del av det systematiska kvalitetsarbetet och patientsäkerhetsarbetet i nämndens verksamheter.

Ett program för vård och omsorg vid kognitiv sjukdom för 2023–2027 har under 2022 tagits fram i funktionsstödsförvaltningen. Syftet är tidigare och mer personcentrerade insatser, bättre stöd till anhöriga och förbättrad samverkan med andra aktörer, till exempel regionens vårdcentraler och minnesklinik. Fokus har under 2022–2023 varit på en specifik verksamhet som har en målgrupp med specifika och komplexa behov. Riktade insatser pågår avseende utbildning av personal, utveckling av arbetssätt, systematisk uppföljning och användande av nationella kvalitetsregister. Under sommaren 2023 pågår planering för samma typ av insatser i ytterligare verksamhet.

En gemensam plattform kring beteenden som utmanar verksamheten håller på att utvecklas under 2023. Syftet är att möta komplexa stödbehov genom att skapa en sammanhållen organisation kring individen där främst boende, daglig verksamhet och hälso- och sjukvårdsorganisationen samverkar nära den enskilde. Plattformen kräver även samverkan inom kompetensutveckling, arbetsmiljöfrågor och trygga anställningar tillsammans med övriga verksamheter i förvaltningen för att uppnå bästa resultat. Plattformen kommer att integreras i övrigt pågående kvalitetsarbete.

Särskilda actiongrupper är sedan hösten 2022 ett nytt arbetssätt för att förstärka kvalitetsarbetet i nämndens verksamheter. Actiongrupp Jämlik hälsa och nära vård har fokus jämlik hälsa, nära vård och patientsäkerhet. Hälsofrämjande och preventivt arbete bidrar till bättre hälsa för nämndens målgrupper. Actiongruppen har under 2022–2023 tagit fram en bred handlingsplan samt startat aktiviteter för ökad personcentrering och patientsäkerhet. Viktiga hälsofrämjande områden är till exempel sömn, kost och fysisk aktivitet. Det är ännu för tidigt att bedöma effekterna av aktiviteterna. Det finns även en actiongrupp Kvalitetssäkring, som har uppdrag att förstärka kultur och arbetssätt kring kvalitetsavvikelser samt hålla ihop arbetet med kvalitetsgranskningar.

Ordförande

.....
Roko Kursar (L)
.....

Ansvarig utredare

.....
Moana Zillén
.....